

О.А. Гуляєва

Викладач

КПІ імені Ігоря Сікорського

СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ ВИКЛАДАННЯ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ У ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Останніми роками зростає особливий інтерес науковців до проблем дослідження російської мови як іноземної у вищих навчальних закладах України та посилюється увага до розробки теоретичних основ методики викладання даної дисципліни.

Базовою складовою вдосконалення навчання іноземних студентів є розробка концепції мовної освіти, бо саме мова є провідною передумовою становлення майбутніх фахівців у їхній професійній підготовці.

Мета цього дослідження полягає в науковому обґрунтуванні та створенні різних методик щодо викладання російської мови для іноземних студентів вищих технічних навчальних закладів, що відповідають комунікативним, когнітивним, культурологічним потребам майбутніх фахівців.

Залежно від того, що виступає джерелом знання, виділяють методи **словесні, наочні, практичні**. Засобами реалізації **словесного методу** виступають *бесіди, лекції; наочного - ілюстрації, таблиці, відеофільми, комп'ютерні презентації* та ін; **практичного - експерименти, ділові ігри**. Кожен з цих методів має широкі можливості залучення уваги учнів. Активні методи передбачають участь учнів у навчальній діяльності нарівні з викладачем. Звернення до активних методів дозволяє утримувати увагу учнів до предмета вивчення протягом усього навчального часу. При використанні активних методів на занятті можливо створити таке

навчальне середовище, де б учень задавався питаннями про свої досягнення, труднощі та успіхи, вибудовував разом з викладачем траєкторію власного розвитку.

В основі активних методів навчання лежить діалогічне спілкування, в процесі якого розвиваються комунікативні здібності, вміння вирішувати проблеми колективно, розвивається мовлення учнів.

Методична система завдань має охоплювати три цикли навчання: гуманітарний, фундаментальний, професійно-зорієнтований, що сприятиме збагаченню індивідуального словникового запасу, кращому засвоєнню й розумінню наукових термінів, якими мають оперувати майбутні фахівці технічної галузі. Під час вивчення російської мови іноземні студенти повинні ознайомитися з основними лексичними поняттями, щоб чітко усвідомлювати взаємозв'язки між лексикою, граматику, стилістикою та орфографією.

Дидактичний матеріал необхідно добирати такий, який містив би зв'язні тексти різних стилів (художнього, наукового, офіційно-ділового), що мали б не тільки навчальну, а й виховну цінність і, крім того, відповідали б нормам літературного мовлення.

Типологія завдань і вправ може складатися із:

а) завдань на формування власних мовленнєвих навичок (контроль і вдосконалення мовлення; робота над мовленнєвими різновидами завдань; використання лінгвістичної та довідкової літератури);

б) завдання на формування професійних навичок, зокрема, побудова власних висловлювань на фахову тематику; публічні виступи; моделювання професійно-мовленнєвих ситуацій; оформлення ділової фахової документації.

При цьому студентів пропонується система наукових понять, а не готові відомості про який-небудь предмет. Цей підхід допомагає активної стимуляції уваги студентів.

При вивченні російської мови як іноземної часто застосовуються такі технології: екскурсійний метод та ігрові технології. Екскурсійний метод сприяє збагаченню словника за рахунок спеціальної та побутової лексики. Матеріал, засвоєний в ході екскурсій, стає джерелом для подальших навчальних досліджень. Ігрові технології припускають використання в навчальному процесі мовних (лексичних, фонетичних, граматичних) та комунікативних (рольових, творчих) ігор.

Основними видами завдань на практичних заняттях мають бути і творчі роботи, що сприятимуть виробленню в студентів практичних умінь та навичок, потрібних для продукування зв'язних висловлювань на професійну тематику: опрацювання основної та додаткової лінгвістичної літератури з вивченої теми; підготовка усних і письмових відповідей на запитання, що стосуються теоретичного фахового матеріалу; вправи аналітичного й конструктивного характеру з використанням різних типів словників; складання різних видів ділових паперів (за зразками); написання анотацій на основі опрацьованої літератури; виступи з повідомленнями; обговорення та коментарі до виступів тощо.

Отже, формування професійного мовлення студентів вищого технічного навчального закладу – вимога державного значення, що залежить не тільки від суті засвоєних студентами понять, термінів і правил, а й від вдалого добору дидактичного матеріалу, що сприяв би опануванню фахової технічної лексики, вільному продукуванню висловлювань на професійну тематику. Щоб засвоєні теоретичні відомості набули практичного значення, потрібне постійне тренування та застосування набутих знань у мовленнєвій діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вагнер В. Методика преподавания русского языка англоговорящим и франкоговорящим. Учеб. пособие для вузов. – М. Гуманит. издат. центр ВПВПОС, 2001.
2. Гальперин П.Я. Язык, мышление и методика преподавания иностранного языка // Актуальные вопросы преподавания русского языка и литературы: Тезисы докладов и выступлений / Международная конференция преподавателей русского языка и литературы. – М., 1969. – С. 101–102.
3. Зимняя И. Л. Условия формирования навыка говорения на иностранном языке и критерии его отработанности // Общая методика обучения иностранным языкам. – М., 1991. – С. 210-211.
4. Осиянова О. М. Языковая личность 21 века: проблемы и перспективы / О. М. Осиянова // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2002. – №6. – С. 191-193.
5. Ушакова Н. И. Многоаспектность обучения русскому языку студентов факультета иностранных языков / Бей Л. Б., Ильина Л.Э., Ушакова Н. И. // Викладання мов у вузі на сучасному етапі Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження Досвід Пошуки: зб. наук. праць. – Х.: Константа, 1999. – Вип. 3. – С. 19-27.